

Statens Planteavlsforsøg

1485. MEDDELELSE

81. ÅRGANG 19. APRIL 1979

Udgivet af
Statens
Planteavlsudvalg

Statens Forskningscenter for Havebrug, Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års

Sortsforsøg med *Calluna vulgaris* (L.) Hull. 1968–71

P. E. Brander

Indledning

Ved Institut for Landskabsplanter, Hornum, blev der i årene 1964 og 1965 indsamlet sorter af *Calluna vulgaris* fra danske planteskoler, suppleret med enkelte nye sorter fra England.

Sorterne blev opformeret til forsøg i 1966. Formeringen foregik ved stiklinger.

Formålet med forsøget har været at registrere sorterne egenskaber og deres dyrkningsværdi.

Forsøgets udførelse

Forsøget blev anlagt foråret 1968 ved Institut for Landskabsplanter, Hornum, og Statens Væksthusforsøg, Virum, med 8 planter ved hvert forsøgssted, fordelt på 2 fællesparceller med 4 planter i hver. De blev plantet i kvadrat med 0,5 m's afstand. Ved begge forsøgssteder blev spagnum fræset i jorden.

Planterne i fællesparcel 1 blev ved begge forsøgssteder klippet svagt tilbage omkring 15. april (dog ikke tilbage på hårdt træ). Formålet var at undersøge, om planterne herved bedre kan holde sig tætte i vækst, friske i løvet og med god blomstring.

Der blev udført registreringer af overvintring og sundhedstilstand i årene 1969–76. I årene 1969, 1970, 1971 og 1972 udførte en dommerkomité bedømmelser af vækst, løv, blomsterrigdom og blomstens egenskaber.

Ved bedømmelserne er anvendt en karakter-skala på 1 – 10, hvor 10 betyder det i dyrkningsmæssig henseende bedste og 1 det dårligste (en nærmere redegørelse for bedømmelsesmetoderne er givet i 940. Beretning, 1971).

Resultater og bemærkninger til tabellen

De indsamlede resultater er gennemsnit for hele forsøgsperioden. Der er beregnet et samlet værdital for alle egenskaber for begge forsøgssteder, mærket B.

Parentes omkring værditallet betyder, at sorten kun har været med ved et forsøgssted.

Der er desuden angivet delværdital for de vigtigste enkelt-egenskaber.

Alle værdital og delværdital er opført i tabel 1, kolonne B til H.

I kolonne K er angivet blomsterfarven, målt efter R.H.S. Colour Chart, og oversat til dansk

Tabel 1. *Calluna vulgaris*,

Sort Vækstform/farvegruppe	Samlet værdital	Vinum værdital	Hornum værdital	Overvin- tring	Alm. indtryk		Blomster- rigdom	Vækst
A	B	C	D	E	I	II	G	H
Flad tueformet								
<i>Hvide</i>								
'Alba'	102	108	94	129	134	90	30	136
'Alba Plena'	126	124	126	122	130	114	108	122
'Alba Praecox'	130	129	128	125	144	115	132	145
(= 'Alba Pumila')								
'Gold Haze'	77	76	78	124	85	60	23	91
<i>Lyserød</i>								
'Aurea'	113	100	126	114	115	81	93	123
'Blazeway'	(73)	—	70	107	80	79	63	79
'J. H. Hamilton'	148	138	154	116	158	152	138	153
'Spitfire'	48	56	42	89	38	29	58	47
<i>Lilla</i>								
'Hiemalis'	76	74	77	36	95	94	99	105
'Mullion'	32	15	84	30	56	63	86	58
Uregelmæssig tueformet								
<i>Lyserøde</i>								
'County Wicklow'	104	106	101	91	94	108	127	100
'H. E. Beale'	69	93	50	43	70	98	115	67
<i>Lilla</i>								
'Camla'	(118)	—	117	105	96	113	129	127
Opret vækst								
<i>Hvide</i>								
'Alba Serlei'	52	54	51	38	42	64	81	54
'August Beauty'	119	113	122	124	123	101	119	114
'Hammondii'	154	148	156	131	147	154	144	141
'Long White'	(150)	—	150	132	125	163	128	139
'Serlei'	97	116	80	83	80	119	103	77
<i>Lyserøde</i>								
'Cuprea'	125	126	121	130	132	110	107	125
<i>Mørkerøde</i>								
'Alportii'	115	132	99	104	90	126	128	83
'C. W. Nix'	103	103	100	83	100	124	127	86
'Goldworth Crimson'	102	91	111	127	103	89	76	85

resultater fra forsøg 1968-1977

Blomstrings- tidspunkt	Blomstens fyldthed	Blomster- farve	Højde i cm	Bredde i cm	Løvførve	Alders- udvikling	Beskæ- ring
I	K		L	M	N	O	P
13/8-18/10	e	hvid	30-40	-50	mørk gullig grøn	god	u
31/7-24/10	f	hvid	15-30	40-45	kaktusgrøn	god	u
23/7-18/9	e	hvid	25-50	45-55	dyb grøn	god	u
12/8-30/9	e	hvid	20-35	35-40	mørk grøngul	god	u
7/8-30/10	e	lys purpur	20-40	-40	mørk grøngul	dårlig	u
25/8-18/10	e	bleg purpur	-30	-35	mørk gullig grøn	god	u
2/8-23/10	f	lys purpur	15-40	40-50	mørkegrøn	god	u
8/8-27/10	e	strålende purpur-livlig purpur	20-30	-35	mørk gullig grøn	m. dårlig	u
27/8-11/11	e	lys purpuragtig violet	30-40	-45	kaktusgrøn	dårlig	-
19/8-27/10	e	middel violetagtig purpur	15-20	25-30	mørkegrøn	god	u
12/8-31/10	f	lys violetagtig purpur	20-30	35-40	mørkegrøn	middel	n
28/8-21/11	f	lys purpur	40-45	35-50	mørkegrøn	dårlig	u
18/8-29/10	f	meget bleg purpuragtig violet	-35	-40	mørkegrøn	middel	-
7/9-20/11	e	hvid	30-35	35-40	grågrøn	m. dårlig	u
4/8- 4/10	e	hvid	40-55	-55	lys grågrøn	m. god	u
6/8-14/10	e	hvid	35-70	45-55	mørkegrøn	god	u
7/9-22/11	e	hvid	-60	-50	lys grågrøn	dårlig	-
3/9-19/11	e	hvid	35-40	40-50	grågrøn	dårlig	u
5/8-11/10	e	lys purpur	40-65	-50	kaktusgrøn	dårlig	n
18/8- 8/11	e	stærk purpur	40-60	40-45	mørkegrøn	middel	n
14/8-28/10	e	dyb violetagtig purpur	45-70	50-55	mørkegrøn	middel	ø
2/9-17/11	e	stærk violetagtig purpur	40-55	-50	kaktusgrøn	dårlig	ø

efter J. H. Wancher's Blomsterfarvekort, et forenklet farvesprog (Årbog for Gartneri 1952). I samme kolonne er anført, om blomsten er fyldt (f) eller enkel (e).

Vedrørende kolonne L og M: Målingerne har fundet sted i 1970 ved Virum og i 1972 ved Hornum. Tallene angiver de størrelser, planterne har opnået efter 2-4 år. Forreste kolonne som den laveste måling og bageste kolonne som den største måling.

I kolonne N er anført løvfarve målt og oversat efter samme system som blomsterfarve.

I kolonne O er anført en bedømmelse fra 1977 på aldersudviklingen. Da var planterne 8 år gamle.

'Meget god' og 'god' betyder, at planterne stadig i 1977 var fine både i vækst og løv, medens 'dårlig' betyder, at planterne var meget skæmmede. 'Meget dårlig' vil sige, at planterne var ved at gå ud.

I kolonne P er opført resultater fra det indlagte beskæringsforsøg, u betyder, at årlig beskæring var uden betydning, ø betyder, at beskæring er en forudsætning for, at planterne kan vedblive at have god vækst og et godt løv, n betyder, at beskæringen virkede negativt, d.v.s. at de ubeskårne planter var bedre end de beskårne planter.

Konklusion

Forsøget viser, at *Calluna vulgaris* er lette at dyrke, både på let og tung jord, når blot jorden tilføres spagnum.

Forsøget viser også, at mange sorter af *Calluna vulgaris* er værdifulde for deres vækst, løv og smukke blomstring i sensommer og efterår. *Calluna vulgaris* er smukkeste og blomstrer mest som unge planter. Efter en periode fra 5-10 år vil blomstringen aftage, varierende fra sort til sort. Nogle sorter kan fornyes gennem årlige beskæringer.

De bedste sorter uden beskæring var: 'Alba Plena', 'Alba Praeox', 'J. H. Hamilton', 'August Beauty' og 'Hammondii'. De er derfor også at finde blandt de bedste sorter.

De 3 sorter med mørkerøde blomster 'Alportii', 'C. W. Nix' og 'Goldworth Crimson' ligger næsten ens i værdital. De bliver med alderen åbne og kedelige i væksten, samtidig med at blomstringen aftager. Beskæring kan holde planterne pæne og tætte i flere år. 'Alportii' har dog svært ved at bryde med nye skud, således at en beskæring for denne sorts vedkommende let bliver negativ. Beskæring skal i alt fald udføres moderat.

De to sorter med fyldte, lyserøde blomster 'County Wicklow' og 'H. E. Beale' er begge meget smukke som unge planter, medens ældre bliver åbne i væksten. Ved gentagne beskæringer kniber det med brydning.

Sorten benævnt 'Alba Serlei' har ikke kunnet findes i litteraturen, men da der er tydelig forskel på denne og sorten 'Serlei' i forsøget, er de holdt adskilt. Ingen af de to sorter har dog særlig interesse.